

Voorstel van raadsbesluit 'Niet-uitbreiding LEZ buiten R40'

Anneleen Van Bossuyt

Wat gaat aan dit besluit vooraf?

Midden 2016 kondigde het toenmalige stadsbestuur aan dat er een LEZ voor de Gentse binnenstad zou opgestart worden. Sinds 1 januari jl. is deze LEZ effectief van kracht, grosso modo voor het gebied binnen de kleine ring R40. De ingevoerde LEZ heeft tot doel de luchtkwaliteit in de dichtbebouwde, gesloten binnenstad te verbeteren, met name ook in de meer kwetsbare stadswijken.

Het nieuwe bestuursakkoord van de huidige coalitie bevat de volgende passage: *“De LEZ wordt uitgebreid naar alle woongebieden binnen de R4, en zelfs naar het havengebied. We koppelen de invoering van de LEZ aan een pakket van begeleidende sociale maatregelen. Burgers zullen kunnen kiezen uit een breed pallet van compensaties onder de vorm van een mobiliteitsbudget, onder andere slooppremies, subsidies voor de elektrische fiets, autodelen, taxicheques of een openbaarvervoersabonnement.”*

Waarom wordt dit besluit genomen?

De invoering van een LEZ is zonder twijfel een ingrijpende maatregel die een grote en rechtstreekse impact heeft op de burgers. Flankerende maatregelen kunnen die impact slechts voor een stuk verzachten. De invoering van een LEZ kan daarom alleen overwogen worden wanneer: a) de grote meerwaarde ervan voor de luchtkwaliteit en het leefmilieu onomstotelijk vast staat, b) winst op vlak van luchtkwaliteit/leefmilieu niet via alternatieve maatregelen kan geboekt worden, c) de maatregel proportioneel is in de zin dat de milieuvoordelen voldoende opwegen tegen de gevolgen op andere vlakken (o.a. de sociale impact).

De voorgenomen uitbreiding van de LEZ naar deelgebieden buiten de R40 zou een impact hebben op de ruim 190.000 Gentenaars die buiten de R40 wonen. De impact ervan zou met andere woorden enorm zijn. In die zin is het minstens vreemd dat de uitbreiding van de LEZ al staat opgenomen in het bestuursakkoord zonder dat eerst de evaluatie van de net ingevoerde LEZ gemaakt is.

Alvorens nieuwe LEZ-beslissingen te nemen, is het cruciaal om eerst de vraag te stellen: wat is de impact van de actuele LEZ op de luchtkwaliteit in onze stad, zowel binnen als buiten de R40? En uitgaande daarvan: wat is – rekening houdend ook met het proportionaliteitsbeginsel – de beste optie voor het (verder) verbeteren van de luchtkwaliteit in de woongebieden buiten de R40, die veelal een meer open karakter hebben dan de centrumstad? Elders tonen cijfers dat pijnpunten qua luchtkwaliteit zich na de invoering van een LEZ voor de centrumstad concentreren op ringwegen en invalswegen.

LEZ's zijn ook niet alleen zaligmakend. Een aantal Vlaamse stadsbesturen beslisten recent om geen LEZ in te voeren (Kortrijk, Leuven, Mechelen, Brugge) of om geen uitbreiding van de bestaande LEZ door te voeren (Antwerpen). Er wordt dan verwezen naar alternatieve beleidsmaatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren. Zo neemt de stad Mechelen zich voor om 'luchtkwaliteitszones' in te voeren in woongebieden. Elders engageert men zich om sterk in te zetten op een 'modal shift' via het stimuleren van de alternatieven voor de eigen wagen (deelmobiliteit, collectief vervoer, fietsen), met

een bijzondere focus op problematische invalswegen. Het uitbreiden van een LEZ buiten de centrumstad is ook al gekarakteriseerd als een uitgesproken asociale maatregel.

Ook vanuit zuiver praktisch oogpunt is het invoeren van een uitgebreide LEZ niet wenselijk tijdens deze lopende legislatuur. Uitbreidingsscenario's dienen hoe dan ook rekening te houden met een evaluatie van de pas ingevoerde LEZ. Een ernstig evaluatierapport kan pas opgemaakt worden na minstens één jaar LEZ-werking. Dit zal dus pas ten vroegste in de loop van 2021 beschikbaar zijn. Het uitwerken van eventuele uitbreidingsscenario's zou evident ook de nodige tijd kosten. De LEZ voor de binnenstad werd bovendien ruim 3,5 jaar op voorhand aangekondigd. Een kortere aankondigingstermijn is ten aanzien van de burgers onaanvaardbaar. Samen maken deze elementen dat er vóór 2025 – of vóór de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezingen van oktober 2024 – redelijkerwijs geen uitgebreide LEZ kan ingevoerd worden op het Gentse grondgebied.

Om al de voornoemde redenen is het aangewezen om formeel te beslissen dat deze legislatuur geen LEZ buiten de R40 zal worden ingevoerd. Ze doen ook ernstige vragen rijzen bij de opportuniteit van een eventuele uitbreiding eender wanneer. Dat wil echter niet zeggen dat de luchtkwaliteit voor de bewoners buiten de R40 niet belangrijk zou zijn. Daarom wordt tegelijk voorgesteld om een concept van 'luchtkwaliteitszones' voor woongebieden te ontwikkelen (met o.a. versterkte aandacht voor het realiseren van een modal shift via het stimuleren van de alternatieven voor de eigen wagen, het verminderen van zwaar doorgaand verkeer en het inzetten op een niet overmatige woon- en bouwdensiteit). Daartoe kan vanzelfsprekend inspiratie gevonden worden in het lopende Gentse luchtkwaliteitsplan en in de luchtkwaliteitsplannen van andere steden.

Daarom, op voorstel van de N-VA fractie,

Artikel 1

De gemeenteraad draagt het college van burgemeester en schepenen op om de in het bestuursakkoord voorziene invoering van een LEZ buiten de R40 niet door te voeren tijdens deze legislatuur.

Artikel 2

De gemeenteraad draagt het college van burgemeester en schepenen op om obv. het bestaande 'Actieplan Lucht, Gent, Kanaalzone en omgeving 2016-20' luchtkwaliteitszones te ontwikkelen voor alle woongebieden op het Gentse grondgebied.